

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Pippinus Rex synodum Vernensem congregat. Canone quarto præcipitur ut bis in anno celebretur synodus, ubicunque Domnus Rex jusserit, in ejus præsentia. Prima synodus, regia dicebatur; alia, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

nibus. Eodem autem jure in hac synodo usus est quo frater ejus in Austrasia usus erat. Præcepit enim ut antiqui canones observarentur; & nonnulla statuta edidit cum consilio Episcoporum & optimatum regni, pro constituendis Episcopis per civitates, & pro reâ gubernatione Clericorum, monachorum, & laicorum. Hi autem canones sub nomine Pippini eduntur, quemadmodum Liptinenses sub nomine Carlomanni. *Propterea nos, inquit Pippinus, unâ cum consensu Episcoporum, sive Sacerdotum, seu servorum Dei, & optimatum meorum consilio, decrevimus ut annis singulis synodum renovare debeamus.* Reliqui autem canones eodem modo concepti sunt: *Constituimus, Statuimus, Diximus.* Quod non ea mente dictum velim ut ea explicatione removere velim Episcopos à conditione canonum, aut eorum auctoritatem imminuere, sed ut ostendam ad Principes pertinere jus consentiendi canonibus, eosque auctoritate sua firmandi. Explicatio enim hæc, quæ statim occurrit, cum sit apertissima, colligitur præterea ex verbis ultimi canonis; in quo poenitentia decernitur adversus eos qui canones illos violarent ab Episcopis cum consensu Principis & optimatum decretos. Quo loco injecta est mentio consensus Principis & Consilij ejus. Quantum autem ad confirmationem, deprehenditur quidem illa in singulis canonibus, sed Princeps solus eam decernit cum consilio ceterorum. Quibus addo, ultimum illum canonem tribuere Principi, Episcopis, & Comitibus, id est, Parlamento Francia, auctoritatem puniendi violatores horum canonum Sueffionensium. in quo extat exemplar appellationum tanquam ab abusu, quæ nunc apud nos usu quotidiano recipiuntur. qua de re dixi alibi. *Si quis contra hoc decretum, inquit Synodus, quod XXI. Episcopi cum aliis Sacerdotibus vel servis Dei, unâ cum consensu Principis Pippini, vel optimatum Francorum consilio, constituerunt, transgredi vel legem irrumperere voluerit vel despexerit, judicandus sit ab ipso Principe vel Episcopis vel Comitibus, & componat, secundum quod in lege scriptum est, unusquisque juxta ordinem suum.* Vox illa *Vel* apud mediæ ætatis scriptores æquivaleret conjunctioni *Et*. Itaque quum legis in hoc canone, *vel Episcopis vel Comitibus*, intelligendum est, *& Episcopis & Comitibus*. Item *Sacerdotibus, vel servis Dei*; id est, *& servis Dei*, hoc est, Abbatibus.

I V. At Zacharias Pontifex, cum Acta horum Conciliorum ad se à Bonifacio missa recepisset, non damnavit temeritatis auctoritatem à Carlomanno & Pippino usurpatam in his synodis. Contrâ, cuncta quæ in eis statuta fuerant approbavit. Rectè autem aucto-

ritatem suam distinguit ab auctoritate Principum. Quippe suam vocat *commonitionem*; Principum verò, *mediationem*. Legato autem suo potestatem tribuit monendi synodum de vitiis quæ in Ecclesia erant. Episcopos autem, Duces, & Comites admonet ut Legati consilia sequantur, ejusque commonitionibus obediant, remediùmque unâ cum Principibus adhibere satagant malis quæ in clero erant. Heic autem consideranda est mira potestatem concordia, cum unusquisque juxta gradum suum laboraret pro reformatione Ecclesiæ: *Referente nobis, inquit Zacharias, reverendissimo atque sanctissimo fratre nostro Bonifacio Archiepiscopo quodam synodus aggregata esset in provincia vestra juxta nostram commonitionem, mediantibus filiis nostris Pippino & Carlomanno Principibus vestris, peragente etiam vicem nostram Metropolitanano Bonifacio, Dominus illuminasset corda vestra cum Principibus vestris in prædicationem ejus, ut omnibus commonitionibus ejus obediretis, & falsos & schismaticos & homicidas & fornicarios à vobis expelleretis Sacerdotes, omnipotentem Deo gratias egimus &c.* Epistola porò illa inscripta est univervo clero Ducibusque & Comitibus Francia, qui suffragia sua contulerant in conditione horum canonum.

V. Præclara hæc initia pro restituenda disciplina canonica Pippini auctoritate firmata sunt postquam unctus est in Regem, tametsi continua bella quæ gessit cum Hunaldo & Waifario Ducibus Aquitaniæ multum incommodaverint pio ac generoso consilio Pippini pro reformatione Ecclesiæ suscepto. Hinc illæ querelæ Pippini in Concilio generali Vernensi, in quo universos penè Galliarum Episcopos congregavit anno septingentesimo quinquagesimo quinto, nonnullosque in eo canones condidit, revocavit interim valituros donec revocata pace licitum ei foret cuncta restituere secundum antiquos canones. Unicuique civitati dari jubetur Episcopus. Tum quibusdam delegatur ministerium Metropolitanorum, donec plenius statui possit. Canon quartus præcipit ut unoquoque anno duæ synodi celebrentur; prima, mense primo, Kalendis Martiis, ubicunque Dominus Rex jusserit, in ejus presentia; secunda verò, Kalendis Octobris, in urbe Sueffionensi, vel ubi ab Episcopis statutum fuerit in præcedenti Concilio. Heic autem observandum est primam synodum eam esse quæ *synodus regia* dicebatur, aliam verò, *synodum ecclesiasticam*. Prima ergo illa synodus non solum ex Episcopis constabat, sed etiam ex optimatibus & Comitibus regni; in quâ omnium suffragiis

condebantur statuta ad disponendam politiam ecclesiasticam & civilem, quæ postea confirmabantur à Rege. Quod probari potest ex inscriptione Concilij Compendiensis habiti anno DCCLVII. quod apud Compendium palatium publicum in generali populi conventu celebratum est. Cui consentanea sunt verba Eginhardi in annalibus: ubi tunc populi sui generalem conventum habuit.

VI. In hoc Concilio Compendiensi mutatum est tempus hujus conventus, qui Kalendis Martiis habendus erat juxta canonem Synodi Vernensis. Nam Pippinus eum Kalendis Maij præcepit haberi, ut docet Fredegarius: Pippinus Anselianis placitum suum campo Madio, quod ipse primus pro campo Martio pro utilitate Francorum instituit, tenens, multis muneribus à Francis & proceribus ditatus est. Conventus hoc loco vocatur Campus; eò quòd in campo ageretur, ut docet Eginhardus. Vnde apud Gregorium Turo-nensem libro II. cap. XXVII. & in antiquis Chronicis vocatur *Campus Martius*. Campus ille Martius in Maium mutatus est à Pippino in hoc Concilio Compendiensi. Quod probatur auctoritate annalium Francicorum ab Andrea Duchesnio editorum, in quibus habetur conventum qui mensè Martio agi consueverat, haberi deinceps jussum esse mensè Maio, idque ita institutum eo tempore quo Tassilo Dux Bajoariæ ad Regem Pippinum accessit, ejusque se vassallum professus est. Anno DCCLV. inquit annales Francici, venit Thassilo ad Martis campo. Et mutaverunt Martis campum in mensè Maio. At subjectio Thassilonis facta est in conventu Compendiensi, qui in annum septingentesimum quinquagesimum quintum incidit, ut testatur Eginhardus in annalibus. Quare emendandus est error qui irrepsit in annales Francicos paulò antè laudatos, in quibus scriptum est Tassilonem accessisse ad Pippinum anno DCCLV. legendumque anno DCCLVII.

VII. Angli veteres exemplum Francorum secuti, conventus suos, quos Parlamenta vocant, mensè Maio agi jusserunt, ut patet ex legibus sancti Edvardi. Conventus autem hic Francicus diversè vocatur in veterstis annalibus, Placitum videlicet, Concilium, Conventus, Synodus, & Colloquium. In eo, ut dixi, tractabantur causæ ecclesiasticæ & civiles, ut colligere possumus ex canonibus Concilij Compendiensis, & ex quaestionibus propositis in Concilio Gentiliacensi anno septingentesimo sexagesimo septimo. Nam cum Legati Pippini & Summi Pontificis ex urbe Constantinopolitana rediissent unà cum Legatis Græcorum, Rex

congregavit Episcopos & optimates regni in villa Gentiliacensi, in agro Parisiensi; ubi quaestiones de processione Spiritus sancti & de cultu imaginum examinatae sunt, ut Eginhardus testatur in annalibus: Rex Pippinus, conventu in Gentiliaco villa congregato, synodum de ipsa quaestione habuit. Ex epistola verò Pauli Papæ ad Pippinum discimus eam synodum constituisse ex aggregatis Sacerdotibus atque optimatibus.

VIII. Secundus verò conventus, à Synodo Vernensi imperatus, constare debebat ex Metropolitanis, Episcopis, Abbatibus, & Presbyteris. Sed novos canones condere non debebat, eamque tantum curam suscipiebat, ut veterum observationi invigilaret, & hominum vitia corrigeret. Ita docet canon quintus Concilij Vernensis; in quo statutum est ut illi qui monasteriis præsent, si peccaverint, definitivo decreto corrigantur à Concilio, postquam Episcopi & Metropolitanis irrita opera fuisset. Quòd si conventus hujuscemodi canones aliquos edebant, ij non antè vim legis obtinebant quàm in regio Consilio examinati fuissent & Regis edicto confirmati.

CAPVT XXV.

Synopsis.

I. Sub Karolo magno politia ecclesiastica restau-rata est. Duplex item conventus unoquoque anno celebrabatur ejus ævo. Liber Adalardi De ordine Palatij.

II. In his conventibus condebantur statuta de rebus ecclesiasticis & civilibus. Karolus magnus conventus proponebat capitula de quibus deliberari volebat.

III. Acceptis capitulis, optimates examinabant causas. Principis auctoritas quoad constituta in his conventibus.

IV. Episcopi & Abbates interdum in his conventibus deliberabant seorsim à laicis, interdum conjunctim, pro genere causa qua tractabatur. Probat-ur ex Hincmaro.

V. Eginhardi locus ex Annalibus explicatus. Item Capitulare anni 779.

VI. Karolus magnus precepit quinque Concilia in diversis locis celebrari. Quæ fuerint in eis Episco-porum partes, quæ Abbatum, ac Comitum. Cano-nes suos à Principe emendari aut confirmari postu-lant Concilia isthac. Eos Karolus presente se exami-nari jussit in conventu Aquisgranensi; ubi eos con-firmavit.

VII. Synodus Francofordiensis congregata est jussu Karoli magni, qui presuit Synodo. Explicatur presidentia illa. Concilia Gallicana habebantur per illas tempestates in aula palatij.

VIII. In Concilio Francofordiensi explosa ha-eresis Felicis Episcopi Vrgellenfis. Tum synodus Ni-cæana secunda repudiatur. Quaestiones illa sola Epif-

Kk iij

Capitula

Eginh. ad an. 767. Pippinus conv-en-tum more Fran-ci-ico campo egit.

Ap. Duchesn. To. 1. pag. 7.

Cicero. S. Annalif. Cordas habuit ubi quum vel synodus in Fran-ctia convocat.

Eginh. ad an. 769.